

Activiteitenplan

initiatief Uitvoeringsagenda Faro

Dit model voor een activiteitenplan hoort bij de Subsidieregeling Uitvoeringsagenda Faro. Uw activiteitenplan met bijhorende begroting dienen ter beoordeling van uw initiatief. Hiertoe plaatst u enerzijds uw activiteitenplan op <https://faro.cultureelerfgoed.nl> (het Faro platform). Deelnemers van het platform kunnen op deze manier een reactie geven op uw initiatief. Anderzijds legt u zowel het(zelfde) activiteitenplan als ook de begroting voor door dit toe te sturen aan faro@cultureelerfgoed.nl. Op het Faro platform vindt u meer informatie over de procedure en criteria.

Onderstaande gegevens worden ingevuld door de organisatie/persoon die uiteindelijk ook de formele subsidieaanvraag zal indienen en tevens de subsidie op diens rekening ontvangt.

Naam organisatie: Erfgoedhuis Zuid-Holland

Contactpersoon:

E-mailadres:

Telefoonnummer:

Naam initiatief: **Samen het Verhaal in**

Totale kosten: € 146.751

Gevraagde subsidiebijdrage: € 72.000

Bedrag cofinanciering door derden: € 32.000

Bedrag eigen bijdrage: € 42.750

Inzet vrijwilligers in uren: 1.000

Activiteitenplan

1. Met welke vorm(en) van cultureel erfgoed heeft uw initiatief van doen?

(u kunt meerdere vakjes aankruisen)

- ☒ Integrale benadering van cultureel erfgoed
- ☒ Archeologie
- ☒ Gebouwd en aangelegd (groen) erfgoed
- ☒ Cultuurlandschap
- ☒ Roerend erfgoed
- ☒ Mobiel erfgoed
- ☒ Immaterieel erfgoed
- ☐ Oral History
- ☒ Archieven
- ☐ Digital born erfgoed
- ☐ Andere vorm, te weten Klik of tik om tekst in te voeren.

2. Geef een korte omschrijving (maximaal 400 woorden) van het initiatief, waarin u beknopt de aanleiding, de hoofdactiviteit en het doel formuleert.

Aanleiding

Rondleidingen door historische verenigingen en erfgoedinstellingen kunnen toegankelijker, boeiender en inclusiever. Veel gidsen delen hun kennis met passie, maar instellingen vragen ons steeds vaker hoe ze hun publiek – toeristen, nieuwsgierige burgers, nieuwe Nederlanders – beter kunnen betrekken. Ze zoeken naar compactere, interactievere en vooral meer participatieve vormen van beleving.

Hoewel erfgoed voor iedereen toegankelijk zou moeten zijn bereiken kleinere instellingen vaak niet alle doelgroepen. Grotere musea met professionele staf en subsidie passen al participatieve technieken toe, want het aanbod in trainingen is er wel. Kleinere organisaties, vaak volledig gerund door vrijwilligers, hebben minder toegang tot trainingen en middelen. Toch willen ook zij graag een diverser publiek aantrekken. Juist deze lokale clubs spelen een belangrijke rol in het verbinden van mensen met erfgoed. Zij zijn actief in kleinere kernen, waar minder tot geen erfgoedinstellingen zijn met een professionele staf, en zij spelen een belangrijke rol in het aanjagen van uitwisseling en het betrekken van meer en nieuwe mensen bij erfgoed. Bij deze instellingen is heel veel kennis over de lokale geschiedenis aanwezig, maar borging/overdracht van deze kennis blijft lastig. Door meer interactie met het publiek wordt die kennis beter gedeeld en geborgd.

Als provinciaal kenniscentrum willen wij dit veranderproces op de meest zorgvuldige wijze begeleiden. Vandaar deze aanvraag.

Hoofdactiviteit

We nodigen kleine erfgoedinstellingen uit: musea, historische verenigingen, vrijwilligers bij bunkers, molens, landgoederen en beoefenaars van immaterieel erfgoed. Samen gaan we aan de slag met nieuwe vertelvormen die leiden tot minder traditioneel rondleiden, meer publiek betrekken. Denk aan het starten van een gesprek over een object, samen een kunstwerk nabootsen of gevoelens delen die erfgoed oproept.

We werken samen met Story Trail en Visual Thinking Strategy Nederland. Zij delen hun expertise en technieken met gidsen en rondleiders die willen groeien. Wij bouwen het vertrouwen op dat nodig is om mee te bewegen, en brengen inspiratie, voorbeelden én concrete handvatten. We ontwikkelen een meerdaags leertraject met oefensessies, feedback en terugkomdagen. Geen losse cursus, maar een proces dat echt beklijft. Met aandacht voor publieksdiversiteit, verteltechnieken en duurzame implementatie. Door zelf te ervaren groeit het bewustzijn dat nieuwe vormen van publieksbegeleiding essentieel zijn voor de toekomst.

Ook instellingen die nog geen rondleidingen geven, maar dit wel willen gaan doen op inclusieve wijze, zijn welkom.

Doel

We willen in twee jaar tijd max 250 gidsen en rondleiders die bij Zuid-Hollandse erfgoedinstellingen werkzaam zijn (vrijwillig of betaald) opleiden. Zo bereiken zij straks méér en diverser publiek. Taal, culturele achtergrond of voorkennis vormen dan geen drempel meer. Erfgoed wordt breder beleefd, de impact groeit, en gidsen ervaren meer plezier en erkenning van hun werk. Met begeleiding ontdekken zij stap voor stap de voordelen van een participatievere aanpak. Door een netwerk te faciliteren ontstaat een zgn. leergemeenschap waarin kennis gedeeld wordt, ervaringen worden uitgewisseld en instellingen elkaar inspireren door het uitgebreide oefenen van de nieuwe aanpak. Dat maakt het project niet alleen effectief, maar ook duurzaam en schaalbaar.

3. Omschrijf wat het beoogde eindresultaat is.

Groepen, inwoners, bezoekers, toeristen, geïnteresseerden die normaal niet zo snel een erfgoed rondleiding zullen bijwonen kunnen straks wel meedoen. Door de gidsen/rondleiders andere methodes aan te leren wordt het makkelijker om een rondleiding aan te laten sluiten bij veel verschillende mensen, met of zonder (historische) voorkennis. Ook biedt het een goede basis om mensen die het Nederlands nog niet helemaal machtig zijn rond te leiden.

Rondleiden wordt door het gevolgde trainingsprogramma leuker en per groep meer toegesneden. Overdracht van erfgoedkennis gaat anders, en de doelgroepen die over het lokale erfgoed leren worden diverser. De gidsen krijgen – als het goed is – meer plezier in hun werk omdat ze veel meer positieve feedback krijgen, en elke rondleiding zelf ook anders zullen ervaren.

Participatie, inclusie en gedeeld erfgoed worden in dit project verankerd.

Juist als een rondleiding aansluit bij de belevingswereld van de groep, blijft het erfgoedverhaal hangen, ontstaat enthousiasme voor herhaalbezoek én groeit de mond-tot-mondreclame. Dat is winst voor iedereen.

En daarmee maken de rondleiders hun werk ook toekomstbestendiger: omdat de 'bezoekers' van erfgoed in de komende decennia sowieso diverser worden door de veranderde samenstelling van de bevolking moeten ze daar een antwoord op hebben. Doordat wij de erfgoedinstellingen die publiek ontvangen in Zuid-Holland goed in het vizier hebben, kunnen we als Erfgoedhuis goed vinger aan de pols houden bij het borgen van de kennis wanneer er weer nieuwe vrijwilligers bij een erfgoedinstelling komen werken.

Ons cursusprogramma Kennis is Kracht is een structurele dienstverlening van het Erfgoedhuis aan de achterban, en de trainingen zoals in dit plan verwoord kunnen na de ontwikkeljaren in ons reguliere programma worden opgenomen, zodat er concreet een duurzaam lesprogramma beschikbaar is.

De verandering zit niet alleen in de inhoud, maar ook in de samenwerking en uitwisseling met elkaar. Erfgoedhuis wil een netwerk opzetten, waarbinnen instellingen ook van elkaar kunnen leren in het bereiken van nieuwe doelgroepen.

4. Neem hieronder puntsgewijs op welke deelactiviteiten of processtappen worden uitgevoerd.

Ga daarbij uit van maximaal 8 activiteiten/processtappen. Omschrijf per activiteit/processtap:

- de aard, omvang, duur en wijze van uitvoering van de activiteit;
- de doelstelling, resultaten of producten.

Indien gewenst kunt u dit ook als aparte bijlage bijvoegen.

Stap 1

Contact leggen met kleinere erfgoedinstellingen, historische verenigingen, organisaties die immaterieel erfgoed beheren en borgen, en organisaties waar de stadsgidsen onder vallen.

Het project start met het benaderen van bovenvermelde organisaties over dit plan. We laten ze kort kennismaken met een andere manier van rondleiden en willen met hen het vertrouwen opbouwen dat een rondleiding waarin het publiek direct participeert beter aansluit bij de doelgroep, en dat door die andere wijze van vertellen/rondleiden diversere doelgroepen kunnen deelnemen.

Uiteraard vertellen we bij die eerste benadering van organisaties dat we hen daarbij gaan ondersteunen, en dat ze een gratis trainingsprogramma kunnen volgen bij het Erfgoedhuis, omdat wij goede docenten aan het project verbinden. Om de promotie van het plan te ondersteunen maken we een kort promo filmpje waarin een korte kennismaking met nieuwe technieken van publiek begeleiden/rondleiden/verleiden worden gepresenteerd, met een vrijwilliger aan het woord die schetst hoe zo'n innovatieve aanpak zijn/haar werk heeft verrijkt.

We zijn ook duidelijk over de inzet: doordat vrijwilligers al zoveel betekenen voor het behoud van erfgoed hoeven ze voor die trainingsperiode niet te betalen, maar hun ureninzet en actieve houding is uiteraard wel een voorwaarde.

Resultaat: inzicht in aantal te trainen gidsen/rondleiders/erfgoedinstellingen met interesse voor deze gedeeltelijke cultuuromslag

Stap 2

Organisaties die deze aanpak willen leren uitnodigen voor een eerste kennismaking.

Erfgoedinstellingen, organisaties van stadsgilden/gidsen, molenstichtingen, kleine musea en historische verenigingen, bunkers brengen we samen voor een eerste contactmoment met de docenten, die de aanpak van de trainingsperiode uitleggen. We vertellen hen meer over de technieken, de wijze van trainen en de opbrengst die het voor de erfgoedinstelling oplevert. Vervolgens kunnen we na die eerste kennismaking groepen samenstellen, op basis van regio en soort erfgoed, zodat ze ook veel van elkaar kunnen leren in het daadwerkelijke trainingsprogramma dat daarna van start gaat. In overleg wordt de frequentie en de locatie afgestemd.

Resultaat: Meest ideale indeling voor trainingen op basis van leerbehoefte/kennisniveau, regionale spreiding en gewenste aanpak. Schema met trainingen, en planning worden concreet.

Stap 3

De trainingen Samen het Verhaal in

Samen met ervaren docenten van Story Trail of Visual Thinking Strategy Nederland¹ - gaan we nieuwe methodes aanleren om een verhaal over te brengen zonder direct kennis te delen via de geijkte manier van voor een groep staan. We peilen via intakes het niveau en de behoefte en dan plannen we de trainingen, de frequentie, de duur, de oefenmomenten, de terugkomdagen en de borging. Dat zal per regio of erfgoeddiscipline maatwerk worden, omdat we iedereen zo goed mogelijk willen trainen rekening houdend met het niveau dat er al bij een instelling is.

Door er een leerproces van te maken kan het echt beklijven binnen de kleine erfgoedorganisaties. Uiteraard is tijdens de trainingen veel aandacht voor publieksdiversiteit, verteltechnieken en het implementeren van veranderingen op langere termijn. We kunnen max. 250 mensen aan de trainingen deel laten nemen, uiteraard in kleine groepen, voor een vertrouwde sfeer en goede leeromgeving, met voldoende tijd een aandacht voor elk afzonderlijk.

Resultaat: trainingen waarbij gidsen/rondleiders (vrijwilligers of betaalde krachten), de nieuwe aanpak aangeboden krijgen, oefenen, terugkomen, nogmaals oefenen, en het kunnen toepassen. In twee jaar tijd organiseren we zo'n 8 trainingen per jaar, met steeds 15 deelnemers (totaal 250).

Stap 4

¹ VTS is meer dan een methode - het is een houding van openheid, nieuwsgierigheid en respect voor verschil in perspectief. Hoewel oorspronkelijk ontwikkeld voor museumeducatie, biedt VTS een verrijkende benadering voor alle situaties waarin mensen samen kijken, luisteren, leren en werken.

Borgen van de kennis, draagvlak vergroten en nieuwe doelgroepen ontvangen

Wanneer de verhalen en de beleving van het erfgoed beter, leuker en breder overgebracht worden, hebben de kleine erfgoedinstellingen - de doelgroep van dit project – enige nazorg nodig. Bij hen wisselen soms de vrijwilligers, en is het belangrijk te weten voor welke doelgroep een rondleiding nieuwe stijl het meest geschikt is, en welke groep nog liever voor de traditionele aanpak kiest. Door de instellingen tijdens de training, maar ook daarna te begeleiden, kunnen we zien waar nog wat extra hulp of maatwerk of nascholing nodig is en hoe Erfgoedhuis de rol van ondersteuner langduriger inzet.

Ons hoofddoel is om via dit project meer diverse bezoekers, inwoners en toeristen bij het erfgoed te betrekken dan nu het geval is. Het tweede doel is dat de bezoekers die een rondleiding 'nieuwe stijl' kregen hun enthousiasme voor de erfgoedinstelling delen in eigen kring, positief tegenover een vervolgbezoek staan en zich meer verbonden voelen bij het erfgoed dat ze bezochten. Daarmee worden ze zonder het zich te realiseren mede ambassadeur voor het bezochte erfgoed. Erfgoedhuis Zuid-Holland blijft deze nieuwe vorm van publiek samen meenemen in het verhaal ook na de opstartjaren aanbieden en ondersteunen door middel van cursusmateriaal, filmpjes, en opgeleide docenten.

Resultaat: Online factsheets, trainingsmateriaal dat als naslag dient, opzetten van een netwerk waar alle deelnemers toegang tot hebben voor uitruilen en elkaar blijven inspireren, terugkomdagen, en marketing van de volgende ronde trainingen.

5. Planning: geef aan hoe de deelactiviteiten/processtappen in de tijd worden uitgevoerd.

Indien gewenst kunt u dit ook als aparte bijlage bijvoegen.

Stap 1: januari – maart 2026

Stap 2: maart – april 2026

Stap 3: mei 2026 – mei 2027

Stap 4: juni 2027 – december 2027

In de Uitvoeringsagenda Faro – deel I is door het erfgoedveld opgetekend wat de betekenis is van het Verdrag van Faro voor de Nederlandse erfgoedzorg en hoe het daar invulling aan wil geven. Om in aanmerking te komen voor een financiële bijdrage moet uw initiatief bijdragen aan de implementatie van het Verdrag van Faro in het functioneren van de Nederlandse erfgoedzorg. De mate waarin uw initiatief hieraan voldoet wordt meegenomen in de beoordeling. Daarover gaan de volgende vijf vragen.

6. Aan welke Faro-kernwaarde(n) zoals opgenomen in de Faro Uitvoeringsagenda – deel I voldoet het initiatief?

- ☒ Participatie in de volle breedte
- ☒ Open houding voor andere erfgoedopvattingen
- ☒ Erfgoed midden in de samenleving

7. Omschrijf op welke wijze het initiatief voldoet aan de geselecteerde Faro-kernwaarde(n).

De kleinere musea en historische verenigingen, molens, landgoederen en andere publiek ontvangende erfgoedinstellingen willen graag nieuw publiek verwelkomen. Door hun kennis over de objecten op een andere manier te delen komen de mensen en hun verhalen en verhouding tot erfgoed centraal te staan. Daarmee kan een meer diverse groep toehoorders worden aangesproken, en staat het gidswerk ineens ook open voor andere vrijwilligers met een andere achtergrond. Door zich participatief op te stellen delen ze mee in driedubbele winst: meer bezoekers, meer differentiatie in aanpak naar de toehoorders, meer erkenning en meer draagvlak in de samenleving. Doordat uitwisseling en het gesprek door de nieuwe aanpak/methode wordt aangemoedigd, komt erfgoed centraler in de samenleving, precies waar we het graag zien als we het willen behouden en omarmen.

8. Aan welke thema's en de daarbij door het erfgoedveld geformuleerde doelen (inzet) in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I draagt uw initiatief substantieel bij? Er zijn in principe meerdere thema's mogelijk. Raadpleeg voor de beantwoording van deze vraag de uitwerking van de thema's in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I.

- ☒ Erfgoed als hulpbron en partner in het sociale domein
- ☒ Democratische vernieuwing
- ☐ Dynamische leefomgeving
- ☒ Waarderen van erfgoed
- ☒ Meerstemmigheid
- ☐ Oral History
- ☐ Digitaal erfgoed
- ☐ Archieven
- ☐ Archeologie
- ☐ Caribisch Nederland
- ☐ Internationaal
- ☒ Erfgoedbewustzijn en educatie
- ☒ Ondersteuning erfgoedparticipatie
- ☒ Opleidingen
- ☒ Werkwijzen en wegwijzen
- ☐ Financiering erfgoedinitiatieven

Geef (indien meerdere thema's aangekruist) aan wat naar uw mening het hoofdthema van uw initiatief is. Bij de beoordeling wordt vooral naar dit thema gekeken.

Meerstemmigheid

(en subthema's ondersteuning erfgoedparticipatie, en werkwijzen/wegwijzen)

9. Omschrijf voor het hoofdthema (en - indien relevant - maximaal 2 andere thema's) hoe uw initiatief aansluit bij de in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I omschreven doelen en vraagstukken. Raadpleeg voor de beantwoording van deze vraag de uitwerking van de thema's in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I.

Ons project binnen het hoofdthema *Meerstemmigheid* sluit goed aan bij de in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I omschreven missie. Immers krijgt de missie uit de Uitvoeringsagenda Faro deel 1 via dit ingediende project gestalte:

*“Het recht van ieder mens op het cultureel erfgoed van zijn keuze betekent dat de hele samenleving, in al haar diversiteit, zich moet kunnen herkennen in cultureel erfgoed en zich er eigenaar van moet kunnen voelen. **De meerstemmigheid die het gevolg daarvan is, leidt tot een rijker, socialer en relevanter beeld van erfgoed en de waarde ervan. Luisteren en een gelijkwaardige dialoog staan daarbij centraal.** Dan wordt erfgoed een domein waarin we democratisch burgerschap kunnen (uit) oefenen en werken aan een inclusieve samenleving”*

Hierboven genoemde uitgangspunten en opdrachten aan de samenleving sluiten perfect aan bij de nieuwe rondleidmethode. Immers, het besef dat erfgoed van ons allemaal is en zijn zeggenschap ontleent aan de betekenissen die mensen eraan geven nodigt uit tot een nieuwe kijk op rollen en verantwoordelijkheden, waarin een erfgoedinstelling als een provinciaal Erfgoedhuis de kleinere hoeders van ons cultureel erfgoed kan ondersteunen in hun belangrijke werk bij het doorvertellen van het verhaal over dat erfgoed. Daarbij nemen wij beproefde methodes en opgedane ervaringen van de ‘grotere broers en zussen’ in het erfgoedveld mee, en kijken we ook buiten de sector naar best practices.

Voor wat betreft thema: *het ondersteunen van Erfgoedparticipatie* hecht de Uitvoeringsagenda veel belang aan *mee kunnen doen* en aan *een gelijkwaardige samenwerking en uitwisseling van kennis*. Want pas dan is de toegang tot erfgoed voor iedereen mogelijk. Via de aanpak in dit project

worden niet alleen fysieke en mentale drempels weggenomen, maar kan iedereen, ervaren en fris erbij door de netwerkfunctie van elkaar leren.

Voor wat betreft thema *werkwijzen en wegwijzen* sluit ons initiatief aan, omdat we kennis over een nieuwe manier van rondleiden gaan delen, ondersteuning bieden, tools aanreiken op diverse manieren, en zo de doelgroep die graag erfgoed beheert en behoudt instrumenten erbij geven om dat nog beter te doen voor nog meer mensen in onze samenleving. Deze aanpak sluit aan bij de denkwijze van het Verdrag van Faro.

10. Omschrijf beknopt (maximaal 400 woorden) op welke wijze het initiatief een structurele verandering teweeg kan brengen ten opzichte van het huidige functioneren van de erfgoedzorg.

Denk bijvoorbeeld aan bewustwording van een veranderopgave, systeemaanpassing, schaalsprong, nieuwe coalities, verdieping op een thema, instrumentatie van een thema met werkwijzen of methodieken, of de verkenning van nieuwe mogelijkheden binnen een thema.

Ons initiatief zorgt voor een blijvende verandering in hoe kleine erfgoedinstellingen hun publiek benaderen. Waar rondleidingen nu vaak nog traditioneel en kennis-gedreven zijn, maken we met hen de stap naar een aanpak waarin het publiek actief meedoet. Dat vraagt om een andere manier van denken én werken – en precies bij die bewustwording helpen wij.

We begeleiden instellingen en hun vrijwilligers bij het ontwikkelen van nieuwe vertelvormen, waarin ruimte is voor meerdere stemmen en ervaringen. Door samen te oefenen, feedback te krijgen en terug te komen op wat werkt, ontstaat er een leerproces dat echt beklijft. Het is geen eenmalige training, maar een traject dat instellingen helpt om participatie structureel in te bedden in hun werkwijze.

De verandering zit niet alleen in de inhoud, maar ook in de samenwerking en uitwisseling met elkaar. Erfgoedhuis wil een netwerk opzetten, waarbinnen instellingen ook van elkaar kunnen leren in het bereiken van nieuwe doelgroepen. Die aanpak brengt daardoor een schaalsprong teweeg.

Door dit project wordt erfgoedzorg inclusiever, veerkrachtiger en toekomstbestendiger. En doordat wij als Erfgoedhuis Zuid-Holland dit proces begeleiden, zorgen we ervoor dat de opgedane kennis ook beschikbaar blijft voor nieuwe vrijwilligers en andere instellingen. Zo bouwen we samen aan een erfgoedsector waarin participatie geen uitzondering is, maar de norm.

Uiteraard schalen we het graag op. We zijn wel realistisch: we starten nu eerst met deze aanpak, en de droom is dat we deze begeleiding blijvend kunnen bieden doordat het in ons structurele cursusaanbod een plek krijgt.

Bij de beoordeling van uw initiatief wordt ook gekeken naar de aansluiting van uw initiatief bij de ambities van anderen en bij vraagstukken in de samenleving en de inzet van vrijwilligers. Daarover gaan de volgende drie vragen.

11. Omschrijf of, en zo ja op welke wijze het initiatief bijdraagt aan actuele (beleids)ontwikkelingen en maatschappelijke vraagstukken.

Te denken valt aan uitsluiting, dekolonisering en grote transities in de leefomgeving.

Bijdrage aan maatschappelijke vraagstukken Met dit initiatief spelen we in op actuele thema's zoals uitsluiting, sociale ongelijkheid en de behoefte aan meerstemmigheid. De doelgroep van deze aanvraag bestaat veelal uit kleinere erfgoedinstellingen die vaak in kleinere kernen zitten, waar minder cultuuraanbod is. Er komen wel steeds nieuwe mensen wonen. Die nieuwe mensen worden via een interactievere rondleiding ook uitgenodigd om hun verhalen te koppelen aan het verhaal van de regio/het dorp. Dit draagt bij aan de sociale cohesie in kleine kernen. We maken erfgoed toegankelijker voor mensen die zich er eerder niet in herkenden – of zich simpelweg niet welkom voelden. Door nieuwe bezoekers actief te betrekken, ook als zij een andere culturele of

sociale achtergrond hebben, ontstaat er ruimte voor andere verhalen en perspectieven. We kiezen bewust voor methodes zoals VTS en participatief rondleiden, zodat niet alleen de ‘kenners’ aan het woord zijn, maar ook bezoekers en gemeenschappen zelf. Daarmee dragen we bij aan de dekolonisering van erfgoed: niet door te corrigeren, maar door ruimte te maken voor andere stemmen. Ook in het licht van maatschappelijke veranderingen – zoals vergrijzing, migratie en de behoefte aan sociale verbinding – biedt dit project een antwoord. Erfgoedinstellingen worden plekken waar mensen elkaar ontmoeten, verhalen delen en zich verbonden voelen. Zo wordt erfgoed een middel voor inclusie, dialoog en samenleven.

12. Omschrijf de projectorganisatie en rolverdeling en geef aan of en zo ja op welke wijze er bij de uitvoering van het initiatief sprake is van samenwerking met of betrokkenheid van andere belanghebbenden.

- Het **Erfgoedhuis Zuid-Holland** neemt de leiding in dit project en fungeert als aanjager, verbinder en begeleider. We zorgen voor de inhoudelijke opzet van het traject, selecteren ervaren docenten en begeleiden instellingen stap voor stap in het proces.
- De **lokale erfgoedinstellingen** – van kleine musea tot molenstichtingen – voeren de activiteiten uit. Zij selecteren hun vrijwilligers die aan de trainingsperiode deel gaan nemen, ze hosten bijeenkomsten en passen de nieuwe vertelvormen toe in hun eigen context. Hun vrijwilligers spelen een centrale rol: zij zijn niet alleen deelnemer aan de training, maar ook mede-ontwikkelaar van de nieuwe aanpak. En ze nemen daarna deel in een netwerk waarin ervaringen worden uitgewisseld.
- We werken samen met **docenten** van onder andere Story Trail en Visual Thinking Strategy Nederland. Zij brengen hun expertise in op het gebied van participatief vertellen en begeleiden de trainingen. In eerste instantie werken we met deze twee methodieken om hier in het verleden al bewezen goede resultaten mee zijn geboekt.

Door deze samenwerking ontstaat een leergemeenschap waarin kennis gedeeld wordt, ervaringen worden uitgewisseld en instellingen elkaar inspireren door het uitgebreide oefenen van de nieuwe aanpak. Dat maakt het project niet alleen effectief, maar ook duurzaam en schaalbaar.

13. Omschrijf in welke mate en op welke wijze vrijwilligers worden ingezet voor de uitvoering van het initiatief.

Vrijwilligers zijn het hart van dit project. Zij zijn niet alleen uitvoerders, maar ook mede-vormgevers van de nieuwe manier van rondleiden. We betrekken hen vanaf het begin bij het ontwikkelen van formats, het oefenen met nieuwe technieken en het delen van hun ervaringen. Daartoe willen wij een netwerk faciliteren waar zij gemakkelijk kennis en ervaringen kunnen delen, vragen kunnen stellen en hun rondleiding/verhaal/begeleiding van publiek nog verder kunnen aanpassen. Wat dit project bijzonder maakt, is dat de erfgoedinstellingen die gaan deelnemen door deze bredere blik op rondleiden ook ruimte creëren voor nieuwe vrijwilligers. Mensen die zich eerder niet herkenden in het erfgoedveld – vanwege taal, achtergrond of opleidingsniveau – krijgen nu de kans om ook als gids of rondleider mee te gaan doen.

Vrijwilligers (in deze aanvraag kunnen we er 250 opnemen in de trainingen) leren hoe ze verhalen kunnen vertellen die aansluiten bij hun eigen beleving én die van hun publiek. Zo ontstaat er een rijkere, meerstemmige erfgoedbeleving. En doordat zij zelf groeien in hun rol, neemt ook hun betrokkenheid en plezier toe. Dat maakt het erfgoedveld sterker, inclusiever en toekomstbestendiger.

Plan voor kennisontwikkeling en kennisdeling en de daarbij beoogde doelgroep(en)

14. De resultaten, inzichten en ervaringen die voortkomen uit uw initiatief moeten ten goede kunnen komen aan het hele erfgoedveld. De manier waarop u hier invulling aan geeft wordt meegewogen in de beoordeling. Omschrijf hoe u de resultaten, ervaringen en bevindingen van uw initiatief actief deelt met het Faro-netwerk en andere relevante doelgroepen. Werk een plan uit voor kennisontwikkeling en -deling, inclusief de beoogde doelgroep(en) en omschrijf daarin hoe de resultaten van het initiatief worden gedeeld.

Denk ook aan type communicatiemiddelen, frequentie etc. De kosten hiervoor kunt u opvoeren in uw begroting.

Het project voorziet in een doordacht plan voor het actief delen van inzichten, ervaringen en resultaten met het Faro-netwerk, bredere erfgoedgemeenschappen en onze eigen achterban: lokale en regionale erfgoedinstanties, vrijwilligersnetwerken, beleidsmakers en overheden (provinciaal en gemeentelijk), opleidingen in erfgoed/geschiedenis, partners binnen het sociale domein en niet te vergeten onze eigen collega-erfgoedhuizen uit het OPEN-verband.

Daarom zetten we in op verschillende vormen van kennisdeling:

- **Online publicaties** via het Erfgoedhuis, met praktijkverhalen, interviews en concrete werkwijzen.
- **Workshops, kennisateliers en netwerkbijeenkomsten** waarin collega-instellingen actief kunnen oefenen met participatieve methodes.
- **Erfgoedcafés en themamiddagen** voor een breder publiek, inclusief vrijwilligersnetwerken.
- **Presentaties op Faro-bijeenkomsten en congressen**, met nadruk op overdraagbaarheid.
- **Een digitale toolkit** met factsheets en leidraden voor instellingen die zelf aan de slag willen. Erfgoedhuis kan dit duurzaam aanbieden, en ook naarmate de voortschrijdende tijd om kleine aanpassingen vraagt, weer aanvullen en updaten. Zo blijft het langdurig voor iedereen beschikbaar.
- **Sociale media en nieuwsbrieven** voor regelmatige updates en inspiratie. Zo zorgen we dat de kennis niet op de plank blijft liggen, maar echt gaat leven in het veld. En dat anderen via deze zgn. leergemeenschap kunnen voortbouwen op wat wij samen met onze partners en vrijwilligers hebben ontwikkeld.

Begroting

15. De gevraagde financiële bijdrage moet in verhouding staan tot de verwachte impact van het initiatief. Behalve een projectplan dient u ook een begroting toe te voegen (separate bijlage). Omschrijf hieronder op welke wijze u de mogelijkheden van cofinanciering (eigen bijdrage en bijdragen derden) heeft onderzocht en wat daarvan de uitkomst is geweest.

Voor de cofinanciering zijn we in gesprek met het Mondriaan Fonds. Zelf zal Erfgoedhuis Zuid-Holland aan het project bijdragen in de vorm van co-financiering (in uren). Daartoe hebben we de mogelijkheid via de provinciale boekjaarsubsidie. Daarnaast dragen wij in 'eigen' uren bij aan het realiseren van het project, omdat wij ook een leercurve voor adviseurs van het Erfgoedhuis zien. De kosten voor communicatie, contentontwikkeling en organisatie van bijeenkomsten worden opgenomen in de projectbegroting, inclusief inzet van externe docenten. Ook wordt rekening gehouden met toegankelijkheid, zoals het inzetten van tolken of eenvoudige taal bij specifieke doelgroepen.

Ingevuld door: [REDACTED], Coördinator Business Development Erfgoedhuis Zuid Holland

Datum: 4 september 2025